

ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Професійна підготовка сучасних фахівців економічного профілю має бути спрямована на формування й подальший розвиток їх професійної компетентності та конкурентоспроможного рівня кваліфікації, передавання глибоких теоретичних знань і практичних умінь й навичок у сфері економіки.

Професійна компетентність фахівця економічного профілю забезпечується сформованістю та цілісністю її структурних компонентів. На нашу думку, до структурних компонентів професійної компетентності фахівця економічного профілю належать функціональна, методологічна, інформаційна, соціальна та особистісна компетентності.

Виокремлення інформаційного компонента у структурі професійної компетентності фахівця економічного профілю зумовлено необхідністю володіння комп'ютерними методами обробки економічної інформації, здійснювати пошукову та інформаційно-аналітичну діяльність, застосовувати новітні інформаційні технології та можливості глобальної мережі Інтернет у професійній діяльності.

Як зазначає вітчизняна дослідниця О. В. Матвієнко, існують такі причини виокремлення в освітній діяльності такого компонента, як інформаційна компетентність:

- зміна соціально-економічних та інформаційно-технологічних умов зумовлює зміну ролі людини в суспільстві; суттєвим стає вміння грамотно і оперативно працювати з інформаційними ресурсами будь-якого походження і призначення;
- нині найпотужнішою зброєю є вміння маніпулювати й управляти потоками інформації; оскільки за подальшої інформатизації суспільства загроза негуманного використання сили подібних знань зростає, вивчення інформаційних технологій без особистої відповідальності є потенційною загрозою суспільству;
- потрібна всебічна оцінка інформаційних процесів з позицій основного суб'єкта інформаційного процесу – людини [3, 106].

Цікавим є погляд російської дослідниці С.В. Тришиної, яка визначає інформаційну компетентність як «інтегративну якість особистості, що є результатом відображення процесів відбору, засвоєння, переробки, трансформування, генерування інформації в особливий тип предметно-специфічних знань, які дозволяють виробляти, приймати, прогнозувати та реалізувати оптимальні рішення у різноманітних сферах діяльності» [5, 1]. Отже, успішна професійна підготовка економістів неможлива без засвоєння ними знань, умінь і навичок з інформаційних технологій.

Сучасні економісти мають володіти комп'ютерними методами обробки економічної інформації, вміти здійснювати пошукову та інформаційно-аналітичну діяльність, застосовувати новітні інформаційні технології та можливості глобальної мережі Інтернет у професійній діяльності.

На нашу думку, до *інформаційного* компонента професійної компетентності майбутнього економічного профілю належать такі складники:

- *медійна компетентність* (вміння фахівця орієнтуватися в потоці інформації, працювати з різними джерелами інформації, зберігати та використовувати інформацію, необхідну для професійної діяльності, володіння навичками користування ПК тощо);
- *інформаційно-аналітична компетентність* (наявність системи знань про процеси мислення; вміння фахівця сприймати, узагальнювати, аналізувати та критично оцінювати професійно важливу інформацію, приймати рішення у непередбачених ситуаціях із використанням інформаційних технологій; відповідальність за можливі наслідки діяльності в інформаційному просторі, наявність інформаційної культури тощо).

Процес формування й подальшого розвитку професійної компетентності фахівця починається в системі професійної підготовки та є нерозривно пов'язаним із її змістом, з методикою презентації знань, педагогічною компетентністю викладачів ВНЗ, індивідуалізацією освіти тощо.

У дисертаційному дослідженні російського науковця Ю.В. Варданян формування професійної компетентності студентів ВНЗ подано як «складову частину професійної освітньої системи і являє собою єдину сукупність цілей, змісту та технологій оволодіння професією, побудованих з урахуванням професійних умов та психологічних механізмів, завдяки яким, по-перше, студент стає фахівцем, який формується й розвивається, а по-друге, потенціал, який він накопичив, забезпечує поступовий саморозвиток професійної компетентності в умовах професійної діяльності, яка може моделюватися, імітуватися або бути реальною» [1, 22].

Російський науковець Н.В. Овсейчик дає визначення формуванню професійної компетентності як «розвитку професійної спрямованості, соціально значущих і професійно важливих якостей та їх інтеграції; готовності до постійного професійного зростання, пошуку оптимальних засобів якісного та творчого виконання діяльності відповідно до індивідуально-психологічних якостей людини» [4, 2].

Тобто можна зробити висновок, що процес організації професійної підготовки майбутніх фахівців у ВНЗ є засобом формування й подальшого розвитку їх професійної компетентності.

На нашу думку чинниками формування й подальшого розвитку інформаційного компонента професійної компетентності майбутнього фахівця економічного профілю є:

- використання новітніх інформаційних технологій у навчальному процесі (комп'ютера, Інтернет-технологій, мультимедійних програм, гіпермедіа-систем, електронних курсів тощо);
- виконання науково-дослідної роботи із використанням електронних бібліотек та мережевих ресурсів;
- застосування інноваційних технологій (інтелектуальні навчальні системи, створення інтегрованих баз даних та знань тощо)
- застосування інтерактивних форм і методів навчання (навчальні модулі в режимі он-лайн, мережеві Інтернет-проекти, віртуальні мультимедійні тренажери тощо);
- дистанційне навчання (Learning Space 5.0, «Прометей»);
- участь у форумах, дистанційних конференціях та олімпіадах.

Література

1. Варданян Ю. В. Стрoение и развитие профессиональной компетентности специалиста с высшим образованием (на материале подготовки педагога и психолога) : автор. дис. д-ра пед. наук : 13.00.04 / Варданян Юлия Владимировна. – Москва, 1999. – 38 с.
2. Каленський А.А. Застосування інформаційних технологій у навчальному процесі вищої школи: монографія / А.А. Каленський. – Київ, 2011. – 264 с.
3. Матвієнко О.В. Освіта в інформаційному суспільстві: суперечності, тенденції, теоретико-методологічні засади розвитку / О.В. Матвієнко // Педагогіка і психологія. – 2004. – № 2. – С. 106–112.
4. Овсейчик Н. В. Формирование профессиональной компетентности при подготовке специалистов // Материалы всероссийской научной конференции с международным участием (17–18 февраля 2005 г.). – Омск, 2005. – С. 1–3.
5. Тришина С. В. Информационная компетентность как педагогическая категория / С. В. Тришина // Интернет-журнал «Эйдос». – 2005. – 10 сентября. – Стр. 1-3. – Режим доступа : <http://www.eidos.ru/journal/2005/0910-10.html>.

Отрощенко Л.С. Чинники формування інформаційної компетентності майбутнього фахівця економічного профілю / Л.С. Отрощенко // Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (5-6 грудня 2013 р.). - Суми: СумДПУ. - С. 59-60.